
Birleşmiş Milletler
Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Uluslararası Sözleşme

Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi

Başvuru No: 48/2010

Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin 14. maddesi kapsamında Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi tarafından kabul edilen Görüşler (seksen ikinci oturum)

Başvurucu: TBB-Berlin Brandenburg Türkiye Toplumu
(vekili Jutta Hermanns tarafından temsil edilmektedir)

Mağdur olduğu iddia edilen kişi: Başvurucu

Taraf Devlet: Almanya

Başvuru tarihi: 12 Temmuz 2010 (ilk başvuru)

Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi, Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca kurulmuş, 26 Şubat 2013 tarihinde toplanmış,

Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin 14. maddesi kapsamında TBB-Berlin Brandenburg Türkiye Toplumu tarafından Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi'ne sunulmuş olan 48/2010 sayılı başvuru görüşmüştü,

Başvuru sahibi, vekili ve taraf Devlet tarafından kendisine sunulan tüm bilgileri dikkate almış,

Aşağıdaki kararı kabul etmiştir:

Görüş

1. 11 Mayıs ve 13 Temmuz 2010 tarihli başvurunun sahibi TBB-Berlin Brandenburg Türkiye Toplumu adlı bir dernek olup, tüzüğünün 9. maddesi uyarınca Yönetim Kurulu

· Somut başvurunun incelenmesine Komite'nin şu üyeleri katılmıştır: Nourredine Amir; Alexei S. Avtonomov; José Francisco Cali Tzay; Anastasia Crickley; Fatimata-Binta Victoire Dah; Régis de Gouttes; Ion Diaconu; Kokou Mawuena Ika Kana (Dieudonné) Ewomsan; Yong'an Huang; Patricia Nozipho January-Bardill; Anwar Kemal; Dilip Lahiri; Jose A. Lindgren Alves; Pastor Elias Murillo Martínez; Waliakoye Saidou; Carlos Manuel Vázquez. Komite İçtüzüğü'nün 90. maddesi gereğince, Sayın Gün Kut somut başvurunun incelemesine iştirak etmemiştir.

Carlos Manuel Vázquez'in bireysel görüşü somut Görüşlere ayrı bir belge olarak eklenmektedir (CERD/C/82/3).

sözcüsü ve İcra Heyeti'nden de bir üye tarafından temsil edilmektedir.¹ Tüzüğü'nün 3. maddesine göre derneğin amacı üç başlık altında toplanabilir: (1) Berlin ve Brandenburg'da yaşayan herkesin barış içinde bir arada yaşamasına ve dayanışmasına ve insanlar arası anlayışa katkıda bulunmak; (2) başta Berlin ve Brandenburg'daki Türk kökenli insanlar olmak üzere Alman olmayanlar ile Almanlar arasında ayrımcılıktan uzak ve eşit bir şekilde birlikte yaşamın ve işbirliğinin ilerletilmesi; (3) ayrımcılığa karşı koruma ile bağlantılı olarak tüketicinin korunması meselelerine dair eğitim ve danışmanlık. Başvurucu bu amaçları şu yollarla sürdürmektedir: farklı konularda etkinlikler, konferanslar, forumlar, çalışma grupları düzenlemek, kurumlara ve yetkili mercilere entegrasyon politikası hakkında danışmanlık sunmak, Türk kökenli kişileri merak uyandıran konular hakkında bilgilendirmek; Berlin ve Brandenburg'da yaşayan kişilere danışmanlık, kurslar ve seminerlerin yanı sıra kültürel etkinlikler, tartışmalar vs. düzenleyerek hukuki ve sosyal konularda destek sağlamak ve ayrımcılığa karşı mahkemeler önünde ve dışında danışmanlık hizmeti sunmak. Başvurucu kendisinin ve dernek üyelerinin Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin 2. maddesi 1(d) fıkrası, 4. maddesi (a) fıkrası ve 6. maddesinin Almanya² tarafından ihlali sonucunda mağdur olduklarını öne sürmektedir. Başvurucu avukat Jutta Hermanns tarafından temsil edilmektedir.

Başvurucu tarafından sunulduğu şekliyle olaylar

2.1 Alman kültür dergisi *Lettre International* (2009 güz, sayı 86)³ Berlin Senatosu eski Maliye Senatörü (2002'den Nisan 2009'a kadar, Sosyal Demokrat Parti) ve Alman Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyesi (Mayıs 2009'dan beri) Thilo Sarrazin ile yapılmış "Kitle değil Zümre: Sosyal Hizmetler Başkentinden Seçkinler Metropolüne" başlıklı bir söyleşi yayınlamıştır. Bu söyleşide Sarrazin sosyal "alt sınıflar" hakkında aşağılayıcı ve ayrımcı tarzda ifadeler kullanmış, "seçkin" bir şehir yaratılabilmesi için bu "verimsiz" sınıfların "zaman içerisinde ortadan kalkması" gerekeceğini söylemiştir. Bu bağlamda, başka şeylerin yanı sıra, şu sözleri sarf etmiştir:

"[...] Şehirde ister idare, ister bakanlıklar bünyesinde çalışan ve kendisine ihtiyaç duyulan verimli bir insan sirkülasyonu mevcuttur. Bunlardan başka bir de, ekonomik açıdan ihtiyaç duyulmayan, nüfusun %20 kadarını oluşturan insanlar vardır. Bu insanlar sosyal yardımlarla (Hartz IV) ve devletten elde ettikleri gelirle yaşamakta olup federal düzeyde nüfusun sadece %8-10'unu oluşturmaktadır. Bu kesimin zaman içerisinde ortadan kalkması gerekmektedir. Bu şehirde yaşayan ve yanlış politikalar yüzünden sayıları gün be gün artan Araplar ve Türkler, manavda sebze meyve satmak dışında üretime hiçbir katkı sağlamamakta olup, diğer açılardan da muhtemelen gelişim kaydetmeyecektir [...].

[...] Göçmenlerden bahsetmeyi bırakmalıyız. Göçmen gruplara farklı açıdan bakmalıyız. [...]

Yugoslavların da özünde "Türk" sorunlar görülüyor, Türk gruplar ve Araplar [başarı anlamında] dramatik bir düşüş yaşıyor. Üçüncü nesil bile, birçoğu makul düzeyde Almanca bilmiyor. Birçoğu okulu bile bitirmiyor ve daha da küçük bir kesimi üniversite sınavlarını geçebiliyor [...].

¹ Vekaletname Yönetim Kurulu sözcüsü ve İcra Heyeti sözcüsü tarafından imzalanmıştır.

² Sözleşme Almanya tarafından 16 Mayıs 1969 tarihinde onaylanmış ve 14. madde kapsamındaki beyan 30 Ağustos 2001 tarihinde sunulmuştur.

³ 23.000 baskı yapan bir Alman kültür dergisi. Söz konusu sayı 33.000 adet basılmıştır.

[...] Bir başka sorun daha var: sınıfsal seviye düştükçe doğum oranları artıyor. Arapların ve Türklerin doğum oranları, nüfus içerisinde kapladıkları yerin iki ila üç katı yüksek. Geniş kesimler entegre olmaya ne istekli, ne de ehil. Bu sorunun çözümü ancak içeriye insan alımını engelleyerek sağlanabilir; her kim evlenmek istiyorsa gitsin bunu yurtdışında yapsın. Sürekli gelin tedarik ediliyor: Buradaki Türk kıızı gidip Anadolu'dan biriyle evleniyor; genç Türk erkekleri Anadolu'nun köylerinden gelin alıyor. Araplarda durum daha da vahim. Bence bu akışı genel olarak yasaklayıp sadece yüksek vasıflı kişilerle sınırlandırmak ve göçmenlere artık sosyal yardım sağlamamak gerekiyor.

[...] Türk erkek çocuklar, kendi kültürlerinden ötürü kadın öğretmenlerin sözünü dinlemiyor, bu bir skandal. Entegrasyon entegre olanlar açısından bir kazanımdır. Yan gelip yatan kimseyi kabul etmek zorunda değilim. Devletin sırtından geçinip, üstüne bir de bu devleti yok sayan, çocuklarına makul bir eğitim vermek için kılını kıpırdatmayan ve sürekli olarak yeni küçük başörtülü kızlar yaratan kimseyi kabul etmek zorunda değilim. Berlin'deki Türklerin %70'i ve Arapların %90'ı açısından bu durum geçerli. Çoğu entegrasyon filan istemiyor, kendi kafalarına göre yaşamak istiyor. Üstelik cetlerine dayanan saldırgan bir kolektif bilinci körüklüyorlar [...].

[...] Türkler Almanya'yı, Kosovalıların Kosova'yı istila ettiği gibi istila ediyor: daha yüksek doğum oranlarıyla. Söz konusu ettiğimiz kesim Almanlardan yaklaşık %15 daha fazla IQ'ya sahip Doğu Avrupa Yahudileri olsa içim yanmayacak.

[...] Türkler topluma entegre olsalar, okul sisteminde diğer gruplara benzer başarılar yakalayabilirler, bu konu da kapanır giderdi. [...] Ancak öyle olmuyor. Berlinliler şehirlerinde çok yabancı olduğundan bahsedip durur. Bu doğru değil. Münih'te, Stuttgart'ta, Köln'de veya Hamburg'daki yabancıların oranı çok daha yüksek, fakat bu şehirlerde Türkler ve Araplar daha küçük bir yüzdeye sahip, yabancılar daha çeşitli kökenlere sahip.

[...] Aile politikalarını tümüyle yeniden yapılandırmamız gerekiyor: Ödemeleri kesmeliyiz, özellikle de alt sınıfa yapılan ödemeleri. "Die Zeit" gazetesinde çıkan bir haberde, her Pazartesi sabahı şehirdeki temizlik görevlilerinin Tiergarten'deki mangal partilerinden artakalan 20 ton kuzu etini temizlemekle uğraştığı yazıyordu – bu bir şaka değil. Neukölln Belediye Başkanı Buschkowsky, altıncı çocuğunu doğuran bir Arap kadının sosyal hizmetler yasası (Hartz IV) sayesinde daha büyük bir apartmana taşınabildiğinden bahsediyordu. Bu uygulamaların hepsine veda etmeliyiz. İnsan becerisinin bir oranda sosyal çevreye bağlı, bir oranda ise kalıtımsal olduğunu varsaymak durumundayız. İzlediğimiz yol, demografik sebeplerden ötürü yüksek zekalı insanların sayısında gitgide bir azalışa sebep oluyor. Bu şekilde sürdürülebilir bir toplum yaratabilmek mümkün değil...

[...] 1,3 milyon Çinli, Almanlar kadar zeki fakat daha çalışkansa ve öngörülebilir gelecekte daha eğitilmiş hale gelecekse, biz Almanlar da gitgide Türk zihniyetine daha çok gömülüyorsak, daha da büyük bir sorunla karşılaşacağız demektir [...]

2.2 23 Ekim 2009 tarihinde başvuru "Türk vatandaşlarının ve Berlin ve Brandenburg'daki Türk kökenli vatandaşların baskı grubu olarak" Sarrazin hakkında Savcılığa suç duyurusunda bulunmuştur. Başka hususların yanı sıra, Sarrazin'in ifadelerinin bilhassa "Türkleri ve Arapları aşağı gösterdiği ve toplumumuz içerisinde var olma hakkı

tanımadiğı” için Ceza Kanunu’nun 130. maddesi⁴ uyarınca halkı kin ve düşmanlığa tahrik etme (*Volksverhetzung*) teşkil ettiğini öne sürmüştür.

2.3 Sarrazin’in ifadeleri Alman Ceza Kanunu’nun 130. maddesi (kin ve düşmanlığa tahrik) ve 185. maddesi (hakaret)⁵ bağlamında incelenmiştir. 16 Kasım 2009 tarihinde Savcılık, Sarrazin’in ifadelerinden doğan bir cezai sorumluluk bulunmadığını tespit etmiş ve yargılamayı Alman Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 170(2). maddesine⁶ dayanarak sona erdirmiştir. Savcılık kararını Anayasa’nın 5. maddesine (ifade özgürlüğü)⁷ dayandırmış ve bir kişi karşısında halkın bir kesimine karşı kin ve düşmanlığı tahrik suçunun tanınmamış olduğu ve Sarrazin’in ifadelerinin “kamuoyu tarafından son derece önem arz eden bir mesele hakkında fikri tartışmaya katkı” olarak değerlendirildiği sonucuna varmıştır.

2.4 21 Aralık 2009 tarihinde başvuru, Savcılığın kararına karşı yazılı bir itirazda bulunmuştur. 24 Şubat 2010 tarihinde Başsavcı başvurucuya Savcılığın kararına karşı resmi bir itirazda bulunmaya hakkı olmadığını, zira Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 172(1). maddesi 1. bendi⁸ anlamında “zarar gören taraf” niteliği taşımadığını bildirmiştir. Ancak Başsavcı denetleyici rolü kapsamında söz konusu olguları incelemiş ve Berlin Savcılığı’nın yargılamayı haklı bir şekilde sonlandırdığına karar vermiştir. Sarrazin’in yorumlarının, başka konuların yanı sıra, Berlin’deki ekonomik ve sosyal yapının sorunlarına dair sürdürülen eleştirel bir tartışma bağlamında dile getirildiğini saptamıştır.

2.5 Başvurucunun yanı sıra, başvuru bünyesindeki iki üye olarak C.B. ve S.Y. de Sarrazin hakkında Savcılığa suç duyurusunda bulunmuşlardır. Bu yargılamalar da sona erdirilmiştir. Sarrazin hakkındaki soruşturma işlemlerinin sonlandırılmasına ilişkin itirazlar da Başsavcı tarafından benzer biçimde reddedilmiştir. Bu kişiler, şahsi gerekçelerle, başkaca bir hukuki adım atmamışlardır.

2.6 İç hukuk yolları Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 170(2). maddesine dayanılarak soruşturma işlemlerinin sona erdirilmesiyle tüketilmiş bulunmaktadır. Başkaca bir hukuki işlem mevcut olmayıp, Komite’ye bireysel başvuruda bulunmak için öngörülen altı aylık süre,

⁴ Ceza Kanunu’nun 130. maddesi: (1) Kamu düzenini bozabilecek bir şekilde 1. halkın bir kesimine karşı nefreti tahrik eden veya şiddet içeren ya da keyfi tedbirler alınması çağrısında bulunan; veya 2. halkın bir kesimini aşağılayarak, art niyetle kötüleyerek veya karalayarak başkalarının insanlık onurunu zedeleyen herkes üç aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

⁵ 185. madde: Hakaret en fazla bir yıl hapis cezası veya para cezası ile, şayet şiddet içeren araçlarla işlendiyse, en fazla iki yıl hapis cezası veya para cezası ile cezalandırılır.

⁶ Alman Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 170. maddesi: (1) Soruşturmalar suç isnadında bulunulması yönünde yeterli sebep ortaya koyarsa, savcılık yetkili mahkemeye sunacağı bir iddianameyle suç isnadında bulunur. (2) Diğer tüm hallerde savcılık yargılamayı sona erdirir. Savcı, şüpheliye böyle bir suç isnadı kapsamında ifadesinin alındığını veya hakkında bir tutuklama müzakeresi düzenlendiğini bildirir; şüphelinin böyle bir bildirimde bulunulmasını talep etmesi veya böyle bir bildirimde bulunulması yönünde özel bir menfaatin varlığı halinde de aynı hüküm geçerlidir.

⁷ Anayasa’nın 5. maddesi: (1) Bütün insanlar yasa önünde eşittirler. (2) Erkek ve kadınlar eşit haklara sahiptirler. Devlet, kadın ve erkeklerin eşitliğinin gerçekten sağlanmasını özendirir ve var olan dezavantajların giderilmesi için çaba gösterir. (3) Cinsiyeti, soyu, ırkı, dili, yurdu ve kökeni, inancı, dini veya siyasi görüşleri dolayısıyla hiç kimse mağdur edilemez ve hiç kimseye imtiyaz tanınmaz. Hiç kimse özür ve sakatlığından dolayı mağdur edilemez.

⁸ Alman Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 172(1). maddesi: Başvurucu aynı zamanda mağdur ise, 171. madde uyarınca söz konusu bildirim eline ulaşmasından itibaren iki hafta içerisinde savcılığın resmi anlamda üst merciine bu bildirimle karşı itirazda bulunma hakkına sahiptir. Savcılığa itirazda zaman aşımına süresine uyulduğu varsayılır. 171. maddenin ikinci fıkrası uyarınca herhangi bir bilgilendirme yapılmadıkça zaman işlemeye başlamaz.

Başsavcı şikâyeti denetleyici rolü kapsamında incelemiş olmakla birlikte, 16 Kasım 2009 tarihinden başlayarak işletilmelidir.

2.7 Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 172. maddesine göre, savcılığı ceza davası başlatmaya sevk etmeyi amaçlayan yargılamalar bir birlik veya dernek statüsünde olduğu için başvuru açısından elverişli bir imkân oluşturmamaktadır. Yine aynı nedenden ötürü, Federal Anayasa Mahkemesi'ne anayasal bir şikâyetle bulunması da mümkün değildir. Federal Anayasa Mahkemesi'nin 22 Haziran 2006 tarihli kararına göre (Sintilerin ve Romanların çatı örgütü), Ceza Kanunu'nun 130. maddesi anlamında derneğin kendisinin değil, ancak gruba mensup olan bireylerin insanlık onurunun etkilenmesi söz konusu olabilmektedir. Sadece gerçek şahıslar insanlık onurunu öne sürebileceğinden, bir kuruluşun ceza kovuşturması talebiyle yasal işlem başlatması mümkün değildir.⁹

2.8 Başvurucu, Sözleşme'nin 14. maddesi 1. fıkrası uyarınca sahip olduğu mağdur statüsüne ilişkin olarak, derneğin amacının farklı konularda etkinlikler, konferanslar, forumlar, çalışma grupları düzenlemek, kurumlara ve yetkili mercilere entegrasyon politikası konusunda danışmanlık sunmak, Türk kökenli insanların endişe duyduğu meseleler hakkında bilgilendirmelerde bulunmak, Berlin ve Brandenburg halkına danışmanlık, kurs, seminer ve kültürel etkinlikler, tartışmalar vs. yoluyla hukuki ve sosyal konularda destek sağlamak ve ayrımcılığa karşı mahkemeler önünde ve dışında danışmanlık sağlamak olduğunu savunmaktadır (bkz. 1.1). Dernek Türk kökenli insanları temsil etmekte ve toplum içerisinde, başta Türk kökenliler olmak üzere ayrımcılık yasağı ve eşitlik yönünde çalışmalar yürütmektedir. Komite'nin 28/2003 sayılı *Irk Ayrımcılığına dair Dokümantasyon ve Danışmanlık Merkezi/Danimarka*,¹⁰ 30/2003 sayılı *Oslo Yahudi Cemaati/Norveç*¹¹ ve 38/2006 sayılı *Alman Sinti ve Roman Merkez Konseyi ve Diğerleri/Almanya*¹² başvurularında verdiği kararlar doğrultusunda, TBB de Berlin ve Brandenburg'daki Türk vatandaşlarının ve Türk kökenli vatandaşların çıkarlarını temsil eden bir tüzel kişilik olarak Sözleşme'nin 14. maddesi 1. fıkrası anlamında mağdur statüsü taşımaktadır. Türk kökenli göçmenler birliği olarak bütünlüğü ve çalışmaları söz konusu olumsuz önyargılardan etkilenmektedir. Başvurucunun ve üyelerinin, Sarrazin tarafından dile getirilen genelleyici ifadeler ve olumsuz önyargılar neticesinde yaratılan iklimden doğabilecek suç fiillerinin mağduru olma tehlikesi mevcuttur. Bu bağlamda dernek 9 ve 10 Ekim 2009 tarihlerinde Sarrazin'in beyanlarına desteğini açıklayan ve göçmenler ve yabancılar hakkındaki beyanların ifade özgürlüğü tarafından korunması gerektiğini dile getiren iki e-posta almıştır. Alman Ulusal Demokratik Partisi (National Demokratische Partei Deutschlands, NPD), Alman Halk Birliği (Deutsche Volksunion, DVU) ve Cumhuriyetçiler gibi aşırı sağcı partiler de tümüyle Sarrazin'den yana tavır almıştır. Başvurucu, aşırı sağcı partilerin kendisinden yana tavır almasının sorumluluğunu doğrudan Sarrazin'e yüklemenin mümkün olmadığını kaydetmekle birlikte, sarf ettiği ifadelerin bu partilerin ekmeğine yağ sürdüğünü belirtmektedir. Üyelerinin haklarının yanı sıra bu kişileri ve grupları temsil eden bir dernek olarak kendi hakları da, Sarrazin'in ifadelerinin cezai kovuşturmayaya tabi olmaması nedeniyle hakkındaki yasal işlemleri sona erdiren Berlin Savcılığı kararıyla ve Başsavcılığın bu kararı onaylamasıyla ihlal edilmiş bulunmaktadır.

⁹ Bkz. Federal Anayasa Mahkemesi, 22 Haziran 2006 – 2 BvR 1421/05.

¹⁰ Bkz. Başvuru No: 28/2003, *Irk Ayrımcılığına dair Dokümantasyon ve Danışmanlık Merkezi/Danimarka*, 22 Ağustos 2003 tarihli Görüş, paragraf 6.4.

¹¹ Bkz. Başvuru No: 30/2003, *Oslo Yahudi Cemaati ve Diğerleri/Norveç*, 15 Ağustos 2005 tarihli Görüş, paragraf 7.4.

¹² Bkz. Başvuru No: 38/2006, *Alman Sinti ve Roman Merkez Konseyi ve Diğerleri/Almanya*, 22 Şubat 2008 tarihli Görüş, paragraf 7.2.

Şikâyet

3.1 Başvurucu, Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin 2. maddesi 1(d) fıkrası, 4. maddesi (a) fıkrası ve 6. maddesinin Almanya tarafından ihlal edilmesi sonucunda mağdur olduğunu, zira taraf Devlet'in, Sarrazin tarafından Türk kökenli bir grup ve bu grubun temsilcisi olarak başvurucuya karşı yönelik ırk ayrımcılığı içeren aşağılayıcı ifadelerine karşı Ceza Kanunu kapsamında koruma sağlamamış olduğunu iddia etmektedir.

3.2 Başvurucu, Komite'nin taraf Devlet'e ulusal mevzuatında ırk ayrımcılığına dair net ve kapsamlı bir tanım benimsemesi yönünde tavsiyelerde bulunduğu sonuç gözlemlerini hatırlatmaktadır. Komite ayrıca taraf Devlet'in ırk ayrımcılığı ile mücadelesini, ırkçı önyargı ve tavırlar içeren ifadeler de dahil olmak üzere ırk ayrımcılığına her yönüyle karşı çıkmayı amaçlayan bir yaklaşımla genişletmesini de tavsiye etmiştir. Başvurucu, Sarrazin'in aşağılayıcı ve ayrımcı beyanlarını Türk halkının kendine has özellikleriyle bağlantılandırarak dile getirdiğini öne sürmektedir. Türk halkı devletin sırtından geçinen bir grup olarak anlatılmakta ve kendilerine atfedilen olumsuz özellikler ve davranış biçimlerinden ötürü Almanya'da yaşama hakkına sahip olmadıkları söylenmektedir.

3.3 Başvurucu, Berlin Senatosu eski Maliye Senatörü ve Alman Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyesi olarak Sarrazin'in sahip olduğu mevki sebebiyle ağzından çıkan ifadelerin kanıtlanmış olgulara dayandığı ve dolayısıyla "gerçek" olduğu algısı yaratıldığını öne sürmektedir. Ayrıca, Sarrazin'in beyanlarının ortaya çıkardığı etkilerin Türk halkına ve Türk kökenli kişilere –ve bunların çocuklarına– karşı çoğunluğun kafasında var olan önyargıları beslediğini de eklemektedir. Başvurucu, ırk ayrımcılığı içeren bu beyanların ifade özgürlüğü korumasında bulunmadığını, zira bahis konusu edilen grubun önyargısız bir şekilde ve hoşgörü içerisinde yaşama hakkı bulunduğunu ve bu kişilerin kendi haklarından yararlanma özgürlüğüne saygı gösterilmesi gerektiğini savunmaktadır. Sarrazin'in beyanları Almanya'nın kendine özgü toplumsal bağlamı içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir; bu beyanlarla Türk halkına karşı genel olarak hüküm süren bir ırk nefretinin tahrikine katkı sağlanmakta olup, böylesi bir durum daha kolay mücadele edilebilecek apaçık ırkçılıktan bile daha tehlikeli olabilmektedir. Başvurucu, Sarrazin hakkındaki soruşturmaya son verilerek, Türk kökenli bir grup ve bu grubun temsilcisi olarak kendisine yöneltilen ırk ayrımcılığı beyanlarına karşı sağlanması istenen korumanın keyfi bir şekilde reddedildiği ve bu durumun 2(1)(d), 4(a) ve 6. maddelere yönelik bir ihlal teşkil ettiği iddiasındadır.

3.4 Başvurucu, Sözleşme'nin 4(a) maddesine ilişkin olarak, Savcılık Sarrazin hakkında ceza yargılaması başlatmayı reddettiği ve taraf Devlet benzer beyanların tekrarına zımnen göz yumduğu için etkili bir ceza kovuşturması yürütülmemiş olduğunu kaydetmektedir. Bu nedenledir ki, Sözleşme'nin 6. maddesine aykırı biçimde, etkili koruma sağlanmamıştır.

Taraf Devlet'in kabuledilebilirlik ve esas hakkındaki görüşleri

4.1 Taraf Devlet 23 Aralık 2010'da başvurunun kabuledilebilirliğine ve esasına ilişkin görüşlerini sunmuştur. Taraf Devlet olayları anlatarak, röportajın yapıldığı sırada Sarrazin'in Ağustos 2010'da yayımlanacak olan "Almanya kendi kendisini baltalıyor" adlı kitabı üzerinde çalıştığını dile getirmiştir. Sarrazin bu kitabında Almanya'nın durumuna dair bir görüş bildirmekteydi. Yoksulluk ve eşitsizlik, iş piyasası, çalışma şevki, eğitim alanında eşitlik, demografik kalkınma, göç ve entegrasyon konularında gelecekte ne gibi gelişmeler

yaşanacağı hakkında tahminler yürütmekteydi. Tüm bu alanlarda dolaysız ve tartışmalı ifadeler kullanmaktaydı.

4.2 Taraf Devlet, Sarrazin'in *Lettre International* ile yaptığı röportajda dile getirdiği görüşlerini hiçbir şekilde paylaşmadığını veya tasvip etmediğini belirtmekte, ancak buradan hareketle, bahsi geçen görüşleri telaffuz ettiği için Sarrazin'i kovuşturma yükümlülüğü bulunduğu sonucuna varılamayacağını öne sürmektedir. Taraf Devlet'e göre Komite'nin başvuruyu kabuledilemez bulması gerekmektedir, zira başvuru Komite İçtüzüğü'nün 91(b) maddesiyle birlikte düşünüldüğünde Sözleşme'nin 14. maddesi 1. fıkrası uyarınca başvuru hakkından yoksundur. Başvurucu bir tüzel kişi olarak, Sözleşme'de dile getirilen herhangi bir hakkın ihlalden ötürü mağdur olduğu iddiasında bulunamaz. Berlin-Brandenburg Türkiye Toplumunu, Sarrazin'in beyanlarından bizzat doğrudan etkilenmemiştir. Başvurucunun bir tüzel kişi olarak bütünlüğü ihlali mümkün bir hak teşkil etmemektedir. Başvurucu beyanların kendi çalışmaları üzerinde herhangi bir somut etkisinden bahsetmemektedir. Bu bağlamda önümüzdeki dava 30/2003 sayılı başvurudaki (*Oslo Yahudi Cemaati ve Diğerleri/Norveç*)¹³ olaylardan farklılık arz etmektedir. Bahsi geçen davada Nazi lideri Rudolf Hess'i anma yürüyüşünde ırk ayrımcılığı içeren bir konuşma yapılmıştır. Bu konuşma neticesinde "Nazi" faaliyetlerinde bir artış meydana gelmiş ve siyahlara ve siyasi muhaliflere karşı gözle görülür bir şiddet artışı olmuştur. Bu durum haliyle korkuya yol açmış ve Yahudi Cemaati ve yürüttüğü çalışmalar üzerinde ciddi bir etki yaratmıştır. Somut başvuruda ise röportajın başvuruca "mağdur" kılacak hiçbir etkisi görülmeyip, röportaj sonrasında başvuruca gelen e-postalar böylesi ciddi bir olumsuz etkiye yol açmamaktadır.

4.3 Taraf Devlet bir derneğin bir üyesi veya üyelerinden oluşan bir grup adına hareket etme yetkisine sahip olması halinde bu şekilde hareket edebileceğini kabul etmektedir.¹⁴ Ancak taraf Devlet başvuruca tüm veya bazı üyeleri mağdur olabilese dahi, başvuruca bireysel başvuruda bulunma yetkisine sahip olmadığını ve başvuruca tüzüğünün böyle bir yetkilendirmeye dayanak oluşturmadığını öne sürmektedir. Dahası, başvuruca neden gerekli yetkilendirme olmaksızın üyeleri adına hareket ettiğine dair bir gerekçe de sunmuş değildir. Türkiye Toplumunu derneği toplum içerisinde ayrımcılık olmaksızın eşit bir şekilde bir arada yaşamayı desteklemekle birlikte, yalnızca ayrımcılığa karşı hukuki destek sağlamakta olup, üyeleri hukuken temsil edilmek üzere derneğe katılmamaktadır.¹⁵

4.4 Esasa ilişkin olarak ise taraf Devlet, Almanya'da ırkçı beyan ve suçların men edildiği ve böylelikle engellendiği bir ortam yaratmayı amaçlayan bir politika benimsendiğini dile getirmektedir. ırkçı suçlar kovuşturulup katı bir şekilde cezalandırılmaktadır. Öte yandan, ifade özgürlüğü devleti veya halkın herhangi bir kesimini şaşırta, rahatsız veya renciden eden bilgi veya görüşler açısından dahi geçerlidir. Başvuruca Sözleşme'nin 4(a) maddesine yönelik ihlal iddiası bakımından, taraf Devlet bu hükmün odak noktasının yasama işlemleri olduğunu ve Alman Ceza Kanunu (Al.CK) hükümlerinin ırk ayrımcılığını tahrikle mücadele açısından etkili yasal yaptırımlarda bulunması hususunda yeterli olduğunu kaydetmektedir. Sözleşme'nin 4(a) maddesinde dile getirilen dört uygunsuz davranış kategorisi suç sayılmaktadır: (1) ırksal üstünlüğe ya da nefrete dayalı fikirlerin yayılması; (2) ırksal nefreti teşvik; (3) herhangi bir ırka ya da başka bir renk ya da etnik kökene mensup bir

¹³ Bkz. Başvuru No: 30/2003, *Oslo Yahudi Cemaati ve Diğerleri/Norveç*, 15 Ağustos 2005 tarihli Görüş.

¹⁴ Bkz. Başvuru No: 28/2003, *Irak Ayrımcılığına dair Dokümantasyon ve Danışmanlık Merkezi/Danimarka*, 22 Ağustos 2003 tarihli Görüş, paragraf 6.4.

¹⁵ Bkz. Başvuru No: 30/2003, *Oslo Yahudi Cemaati ve Diğerleri/Norveç*, 15 Ağustos 2005 tarihli Görüş, paragraf 7.4; Başvuru No: 38/2006, *Alman Sinti ve Roman Merkez Konseyi ve Diğerleri/Almanya*, 22 Şubat 2008 tarihli Görüş, paragraf 7.2.

gruba yönelik şiddet eylemleri; ve (4) bu tür eylemleri teşvik. Al.CK 130. madde kapsamındaki bir suçtan ötürü suçlu bulunmak için, suçun oluşumu için aranan her bir ögenin varlığının makul şüphenin ötesinde kanıtlanması gerekmektedir. Taraf Devlet somut olayda Al.CK 130. madde şartlarının karşılanmadığını tespit etmek suretiyle Sözleşme’yi ihlal etmiş değildir. Savcılığın 16 Kasım 2009 tarihinde yargılamanın sonlandırılması yönünde vermiş olduğu kararda, söz konusu beyanların tahrike yol açacak bir yoğunluk eşliğini aşmamış olduğu sonucuna varılmıştır. Röportaj, ne kadar polemik içerirse içersin, şiddete başvurulması veya keyfi tedbirler alınması gibi işlemlere çağrı yapmıyordu. Savcılık röportajda kullanılan dilin uygunsuz olduğunu açıkça dile getirmekle birlikte, halkın kimi kesimlerinin “aşağı” görülmediğini ve bu kesimlerin de eşit derecede değerli insanlar olarak var olma hakkına karşı çıkmadığını tespit etmiştir. Dahası, söz konusu beyanlar bu konuşmanın bağlamı ve ifade özgürlüğü açısından düşünüldüğünde bir hakaret (Al.CK 185. madde) niteliği de taşımamaktaydı. Başsavcılık da 22 Şubat 2010 tarihli kararında bu görüşü paylaşmıştır. Söz konusu beyanların Berlin’deki ekonomik ve sosyal sorunlara ilişkin kritik bir tartışma bağlamında dile getirildiğini eklemiştir. Sarrazin’in belirtilen gruplar arasında düşmanlığı körükleme niyeti taşıdığına dair hiçbir emare bulunmamaktaydı.

4.5 Taraf Devlet ayrıca, kovuşturma makamlarının kararlarının Sözleşme’nin 4(a) maddesine de uygun olduğunu ileri sürmektedir. Bu kararlar ne açıkça keyfi bir nitelik taşımakta, ne de adaletin reddi anlamına gelmektedir. Röportaj sebebiyle farklı uyruklara sahip kişi ve kuruluşlardan çeşitli şikâyetler olmuştur; ancak yetkili makamlar beyanların bağlam, amaç ve içeriği göz önüne alındığında ırksal veya etnik bir düşmanlığa tahrik suçunun tesis edilemeyeceği sonucuna varmıştır. Taraf Devlet ayrıca, röportajın bağlamına bakıldığında Sarrazin’in resmi veya yarı resmi bir görüş bildirmekten ziyade kendi kişisel görüşlerini açıklamış olduğunun anlaşıldığını kaydetmektedir. Sarrazin’in halkın çeşitli kesimleri arasında düşmanlığı tahrik etme niyeti taşıdığına dair hiçbir gösterge bulunmuyordu. Ne objektif ne de sübjektif açıdan, söz konusu beyanların Türk ve Arap kökenli insanlara karşı duygusal açıdan düşmanca bir tutum yarattığı veya böyle bir yaklaşımı arttırdığı söylenebilir; bahsi geçen gruplara karşı şiddet içeren veya keyfi nitelikte tedbirler uygulanması gerektiğine dair bir emare de içermemekteydi. Hoşgörüsüzlüğe dayalı nefret tahrik veya teşvik edilmemekte yahut meşru gösterilmemekteydi. Sarrazin’in beyanlarına yönelik birçok eleştirel tepki ortaya konulmuş olup, Almanya’da yaşayan birçok kişi bu görüşleri paylaşmadığını alenen dile getirmiştir. Ağustos 2010’da Sarrazin “Almanya kendi kendisini baltalıyor” isimli bir kitap yayınlamış ve bu kitabında benzer ifadelerde bulunmuştur. Birçok önemli isim adı geçen kitapta dile getirilen görüşlere alenen karşı çıkmıştır. Başbakan Angela Merkel, Sarrazin’in beyanlarını “aptalca” diye nitelendirmiş ve Sarrazin’in mensubu olduğu Sosyal Demokrat Parti kendisinin partiden ihracı için adım atmıştır. Bu tartışma da göstermektedir ki, Alman halkının çoğunluğu Sarrazin’in görüşlerini paylaşmamaktaydı ve söz konusu röportaj ve ceza soruşturmasının sona erdirilmesi kararları neticesinde toplumun esaslı bir kesiminde üstü kapalı bir ırkçılığın teşvik edilip gelişmiş olduğu doğru değildir. Taraf Devlet başvuru ve üyeleri açısından gelecekte suç içeren eylemlerin mağduru haline gelme yönünde artan bir risk bulunmadığını öne sürmektedir. Bilakis, bu röportaj sonucunda, göçmenlerin durumunun iyileştirilmesine ve entegrasyonlarının teşvikine dair yürütülen tartışma daha da önem kazanmıştır.

4.6 Sözleşme’nin 6. maddesine yönelik ihlal iddiası bakımından ise, taraf Devlet ırkçı eylemlerin etkili bir şekilde kovuşturulmasının zorunlu kovuşturma ilkesiyle genel anlamda sağlandığını kaydetmektedir. Başvurucunun doğrudan mağdur taraf olmadığı için şikâyetle bulunma yetkisi ve dolayısıyla temyiz hakkı bulunmamakla birlikte, Başsavcı denetleyici rolü kapsamında hareket ederek Savcılığın kararını incelemiştir.

4.7 Sözleşme'nin 2(1)(d) maddesine yönelik ihlal iddiası bakımından ise, taraf Devlet ırksal üstünlüğe veya nefrete dayalı fikirlerin yayılmasının, ırk ayrımcılığını teşvikin ve ayrıca herhangi bir ırka ya da başka bir etnik kökene mensup bir gruba yönelik tüm şiddet eylemlerinin ve bu tür eylemleri teşvik etmenin yasayla cezalandırılabilir bir suç teşkil ettiğini de kaydetmektedir. Somut olayda kovuşturma makamı Sarrazin'in röportajında bahsi geçen halk kesimleri açısından dezavantajlı bir durum yaratma niyeti taşıdığını kanıtlanamamıştır. Hal böyle olunca, ifade özgürlüğünün taşıdığı önem yetkili makamların Sarrazin'e yönelik ithamlarda bulunmasına engel olmuştur.

Taraf Devlet'in kabuledilebilirlik ve esas hakkındaki görüşlerine dair başvurunun yorumları

5.1 7 Mart 2011 tarihinde başvuru, taraf Devlet'in görüşlerine ilişkin kendi yorumlarını sunmuş ve Almandada "gelin tedarik etmek" veya "başörtülü kızlar yaratmak" gibi deyimlerin derinlerde aşağılayıcı ve küçültücü manalar içerdiğini öne sürmüştür. Başvuru, taraf Devletçe ortaya konduğu üzere, bu beyanların daha sonra Sarrazin'in Ağustos 2010'da basılan kitabında da tekrarlandığını ve huzurdaki şikâyetinde yer alan beyanların genişletilmiş bir uzantısını teşkil ettiğini kaydetmektedir. Kitabın yayınlanmasının ardından yaşanan tartışmalarda, taraf Devlet'in dile getirdiğinin aksine, Alman toplumunun çoğunluğunun Sarrazin'in ırkçı beyanlarına katıldığı ortaya çıkmış ve bu yüzden göçmenlere yönelik sözlü ve fiziksel saldırılar artmıştır.¹⁶ Yapılan araştırmalara göre, Sarrazin tartışmasının yaşandığı dönemde halkın %55'i İslamofobik tutumlar içerisindeydi ve Sarrazin'i açıkça eleştiren sosyal bilimciler ölüm tehditleri ve binlerce nefret içerikli e-posta almıştır. Başvuru taraf Devlet'in görüşlerine katılmamakta ve Sarrazin'in röportajda sarf ettiği ifadelerin "Türlere", "Araplara" ve Müslümanlara karşı alenen kötüleme ve değersizleştirmeye yol açtığını ve bu tür görüşlerin sosyal açıdan kabul edilemez olduğunu belirtmektedir.

5.2 Kabuledilebilirlik konusunda başvuru Komite içtihatlarını¹⁷ hatırlatmakta ve kendisinin Türk camiasını temsil ettiğini ve Sarrazin'in beyanları neticesinde tüm "Türlere" hakaretamiz ve ırkçı söylemlerle lekelenmiş olduğunu kaydetmektedir. Başvuru bundan dolayı, "Türk" etnik grubunun tüm mensuplarının Sözleşme'nin 14. maddesi anlamında mağdur veya potansiyel mağdur olduğunu dile getirmektedir. Toplumda ırksal nefret açısından gözlenen artışın, karşılıklı saygıya dayalı ve ayrımcılıktan arınmış bir ortamı teşvik amacıyla çalışmalar yürüten başvurunun görev alanı üzerinde doğrudan sonuçlar doğurduğunu belirtmektedir. Dahası, Sözleşme kapsamında mağdur olmak için mutlaka fiziksel bir saldırıya maruz kalmak şart değildir. Komite'nin içtihatlarına¹⁸ atıfta bulunan başvuru, tüzüğü gereği üyelerine mahkemeler önünde ve dışında ayrımcılığa karşı yardım ve destek sağladığını ve derneğin tüzüğünün, başvurunun ayrımcılığa karşı mücadele konusunda üyeleri adına gerekli her türlü adımı atmasını ve ayrımcılıktan ötürü mağdur olduklarında onlara destek sağlamasını gerektirecek şekilde yorumlanabileceğini öne sürmektedir. Derneğin ismen de belirtilmiş olan iki üyesi, ünlü kişilere ve akademisyenlere

¹⁶ Bkz. 1 Ekim 2010 tarihinde günlük bir gazete olan tageszeitung.taz'da 400 ünlü kişi ve kuruluşun kamu düzeni ve ırkçı söylemler hakkında duydukları endişeyi dile getiren açıklama ve Alman İnsan Hakları Enstitüsü'nün 2 Eylül 2010 tarihli açıklaması.

¹⁷ Bkz. Başvuru No: 28/2003, *İrk Ayrımcılığına dair Dokümantasyon ve Danışmanlık Merkezi/Danimarka*, 22 Ağustos 2003 tarihli Görüş, paragraf 6.4; Başvuru No: 30/2003, *Oslo Yahudi Cemaati ve Diğerleri/Norveç*, 15 Ağustos 2005 tarihli Görüş, paragraf 7.4; Başvuru No: 38/2006, *Alman Sinti ve Roman Merkez Konseyi ve Diğerleri/Almanya*, 22 Şubat 2008 tarihli Görüş, paragraf 7.2.

¹⁸ Bkz. Başvuru No: 28/2003 (yukarıdaki dn. 17), paragraf 6.4; No: 38/2006, paragraf 7.2; No: 30/2003, paragraf 7.4.

yönelik böylesi davranışlar karşısında, sözlü saldırı, taciz ve tehdit korkusundan ötürü yargılamaları sürdürmeme kararı almıştır.

5.3 Başvurucu esasa ilişkin olarak ise, Berlin eski maliye senatörü ve ardından Alman Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyesi olan Sarrazin'in taraf Devlet görevlisi sayılması gerektiğini hatırlatmaktadır. Söz konusu beyanları resmi kimliğiyle yapmış olmasa dahi, taraf Devlet bu tür beyanları yasaklama yükümlülüğü altında bulunmalıdır. Sarrazin kitabının yayınlanması sebebiyle Alman Merkez Bankası Yönetim Kurulu'ndan kendi isteğiyle ayrılmış, ancak bunun için öncelikle emekli maaşında artış yapılmasını beklemiştir. Başvurucu, aşırı sağcıların Yahudilere yönelik benzeri söylemlerini konu alan davaların aksine, yetkili mercilerin bu olayda ulusal mevzuatı dar yorumlaması sebebiyle 2, 4 ve 6. maddenin ihlal edilmiş olduğu yönündeki düşüncesini tekrarlamaktadır. Bu durum eşitsiz bir muameleye yol açmaktadır.¹⁹ Başvurucu ayrıca, aşırı sağcı Alman Ulusal Demokratik Partisi'nin (NPD), Sarrazin hakkında yürütülen soruşturma işleminin sonlandırılmasının ardından, NPD üyelerinin etnik nefreti tahrik sebebiyle cezalandırılmasının güçleşeceği yönündeki açıklamasına da işaret etmektedir.²⁰ Son olarak, başvurunun kullanabileceği başkaca hiçbir iç hukuk yolu bulunmamaktaydı.

Taraf Devlet'in kabuledilebilirlik ve esas hakkındaki ek görüşleri

6.1 Taraf Devlet, 1 Haziran 2011'de kabuledilebilirlik ve esas hakkında ek görüşler sunmuş ve somut başvuruyu 38/2006 sayılı başvuru ile karşılaştırmıştır. Taraf Devlet başvurunun niteliği veya faaliyetleri sebebiyle 14. maddenin 1. fıkrası uyarınca mağdur olmadığını tekrarlamaktadır.²¹ Somut davadaki başvuru ile 28/2006 sayılı başvurudaki başvuru arasında önemli farklar bulunduğunu, Alman Sinti ve Roman Merkez Konseyi'nin Almanya'daki Sinti ve Romanları temsil eden en geniş ve en önemli örgüt olduğunu ve tüm ülkede bölgesel grupları bulunduğunu dile getirmektedir. Söz konusu örgüt Sinti ve Romanları ilgilendiren tüm siyasi meseleler üzerinde daimi bir etki ve nüfuz alanına sahip olduğu içindir ki, temsil ettiği grup adına söz söyleme yetkisine de sahip bulunmaktadır. Oysa başvuru Sarrazin'in "Türkler" ve "Araplar" hakkındaki sözlerini genel anlamda bu gruplar adına söz söyleme yetkisi olmaksızın eleştirmektedir. Başvurucunun faaliyetleri Berlin-Brandenburg bölgesiyle sınırlıdır ve yalnızca 26 Türk örgütünü temsil etmektedir; Berlin ve Brandenburg halkı içerisinde başka birçok Türk ve Arap örgütünün başvuruyla hiçbir bağlantısı bulunmamaktadır. Dahası, Komite içtüzüğünün 91(b) maddesi uyarınca, mağdur olduğunu iddia eden kişi(ler) adına yetkisiz bir şekilde başvuruda bulunulmasına ancak istisnai hallerde müsaade edilmekte olup, Bayan C. B. ile Bay S. Y.'nin Komite'ye başvuruda bulunmamasının tek sebebi iç hukuk yollarını tüketmemiş olmalarıdır. Taraf Devlet, husumet ve saldırı korkusunun abartılı görüldüğünü, zira bahsi geçen kişilerin suç duyurusunun bu tür sonuçlar doğurmamış olduğunu ve yargılamaya devam etmeleri halinde bu durumun değişeceğini varsaymak için de hiçbir sebep bulunmadığını öne sürmektedir.

6.2 Esasa ilişkin olarak ise, taraf Devlet, Sarrazin'in ifadelerini büyük bir kaygıyla karşılamış olduğunu, bu görüşleri tasvip etmediğini ve toplumun her kesiminden bu

¹⁹ Bkz. güncel ırkçılık, ırk ayrımcılığı, yabancı düşmanlığı ve bunlarla bağlantılı hoşgörüsüzlük biçimleri Özel Raportörü Githu Muigai'nin raporu (A/HRC/14/43/Add. 2), paragraf 67.

²⁰ Bkz. Südwestrundfunk, SWR, televizyon kanalı, 30 Ağustos 2010. [Bu açıklama Sarrazin'in kitabının yayınlanmasından sonra yapılmıştır.]

²¹ Bkz. Başvuru No: 38/2006, *Alman Sinti ve Roman Merkez Konseyi ve Diğerleri/Almanya*, 22 Şubat 2008 tarihli Görüş, paragraf 7.2.

söylemlere yöneltilen protestoları memnuniyetle karşıladığını tekrarlamaktadır.²² Ancak taraf Devlet, Sarrazin'in beyanlarının Alman Anayasası kapsamında güvence altına alınmış olan ifade özgürlüğü tarafından korunduğunu da yinelemektedir. Söz konusu beyanları nefret söylemi olarak sınıflandırmak mümkün olmadığı içindir ki, ceza hukuku kapsamında cezalandırılabilir bir nitelik taşımamaktadır. Taraf Devlet, Sarrazin'in kendi kişisel görüşlerinden bahsettiğini, "Türkler" ve "Araplar" gibi halkın belirli kesimlerine yönelik şiddet veya keyfi tedbirler biçiminde eylemlerin savunuculuğunu yapmadığını ve bu kesimlere dair olumsuz söylemlerde bulunmakla birlikte ırksal nefret ifade etmediğini kaydetmektedir.²³ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına atıfta bulunan taraf Devlet, ulusal makamların olayları ve Sarrazin'in beyanlarını değerlendirme konusunda avantajlı konumda bulunduğunu ve dolayısıyla onların verdiği kararların ancak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde yer alan hak ve özgürlükleri çığnemiş olabileceği kadarıyla inceleme konusu yapılması gerektiğini savunmaktadır. Sarrazin mensup olduğu Sosyal Demokrat Parti'den ihraç edilmesi işlemi sırasında, 21 Nisan 2011 tarihinde bir açıklama yaparak, herhangi bir gruba karşı ayrımcılık yapmak istemediğini, yalnızca göçmenlerin entegrasyonu gereğinin altını çizmek istediğini izah etmiştir.

6.3 Taraf Devlet ayrıca bir kişisel görüşün ifadesini cezalandırmanın ifade özgürlüğüne yönelik ceza hukuku dahilindeki en büyük müdahalelerden biri olduğunu ve bu yola ancak son çare olarak başvurulması gerektiğini öne sürmektedir. Sarrazin Türklere ve Araplara karşı herhangi bir nefret ifadesi kullanmamış veya onları aşağı gördüğünü söylememiştir. Söylemi düşmanca değildir ve husumeti veya şiddeti savunmamaktadır. Taraf Devlet, Sarrazin'in beyanlarının neticeleri bakımından ise, başvurucunun anlatımının abartılı ve yanlı olduğunu dile getirmektedir. Bu anlatım doğru olsa bile, Sarrazin'in ifadeleri veya kitabı neticesinde ortaya çıkmış değildir. Taraf Devlet, göçmenlere yönelik saldırıların sayısında Sarrazin'in beyanları sonrasında bir artış yaşandığına dair hiçbir gösterge bulunmadığını savunmaktadır. Taraf Devlet başvuru tarafından ortaya konulan çeşitli sayıların kıyaslanabilir olmadığını; Müslümanlara yönelik olumsuz tavırlarda bir artış olmuş olabileceğini ancak bunların hepsinin ırksal ayrımcılığa varmadığını ve Sarrazin'in beyanlarının ardından bu tür söylemlerde artış olduğuna dair bir gösterge bulunmadığını dile getirmektedir. Göçmenlere yönelik saldırılar ve sosyal bilimcilere yönelik ölüm tehditleri ile nefret içerikli mailler konusunda ise taraf Devlet, her bir suçun ceza hukuku kapsamında kovuşturulduğu konusunda Komite'yi temin ederek, Sarrazin bu tür suçlara sebebiyet vermediği veya bunların savunuculuğunu yapmadığı için kendisini cezalandırmaya gerek bulunmadığını dile getirmektedir.

Başvurucunun ek yorumları

7.1 8 Ocak 2012 tarihinde başvuru, başvuru kişinin mağdur statüsünü belirleyen unsurun ölçülebilir mağdur sayısı değil, fiillerin işlenme biçimi olduğunu dile getirmiştir. Başvuru kişi Türk kökenli kişilere yönelik bir çatı örgütü olup, birçok kişiyi ve 27 üye kuruluşu temsil etmektedir. Göçmenlik ve entegrasyon konuları bakımından, başvuru kişi en göz önünde bulunan ve toplumda sesi hayli duyulan bir örgüt olup, her türlü ayrımcılığa karşı bağımsız bir projeye destek vermektedir. Bu noktadan hareketle, Sözleşme'ye yönelik bir ihlalin mağduru haline gelmiş bulunan demografik grubu temsil etme yetkisine sahiptir. Başvuru kişi C. B. ve S. Y.'nin duyduğu korkuya ilişkin olarak ise, bu korkunun farazi olmadığını, Sarrazin'in

²² Bkz. örneğin 1 Ekim 2010 tarihinde günlük gazete "tageszeitung.taz"da 400 ünlü kişi tarafından yapılan açıklama.

²³ Medeni ve Siyasi Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme 20. madde 2. fıkra; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, *Gündüz/Türkiye*, No. 35071/97, 4 Aralık 2003 tarihli karar, paragraf 40.

söylemlerine benzer beyanların etnik nefreti tahrik olarak sınıflandırılması yönünde talepte bulunan Sosyal Demokrat Şehir Konseyi Üyesi Sayın D.'nin, bu demecini müteakiben 17 Mayıs 2011 tarihinden bu yana birçok ölüm tehdidi almış olduğunu kaydetmektedir. Ayrıca, polisin başvuruca 21 Kasım 2011 tarihinde, Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) örgütünün Almanya'nın düşmanları olarak gördüğü listede isminin yer aldığını bildirmiş olduğuna da işaret etmektedir. NSU aslen Türkiyeli olan en az sekiz kişinin öldürülmesinden sorumludur. Dolayısıyla kamuoyu başvuruca 21 Kasım 2011 tarihinde, Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) örgütünün Almanya'da yaşayan Türkiyelileri temsil eden bir kuruluş olarak görmektedir.

7.2 Başvurucu esas hakkında ise, önceki iddialarını tekrarlamakta ve ulusal içtihatlar ışığında Sarrazin'in beyanlarının "Yahudi" nüfusuna yönelmiş olsaydı farklı bir muamele göreceğini yinelemektedir. Sarrazin'in Sosyal Demokrat Parti'den ihraç işlemleri sırasında yaptığı açıklama, ihracın önlenmesi amacıyla kendisinden talep edilmiş olup, ırkçı tahrik konusunda ceza sorumluluğunun ilk ifadenin üzerinden iki yıl geçtikten sonra öne sürülen bir iddiaya bağlı tutulmaması gerektiği yönünde bir anlam içermekteydi. Ulusal ceza davalarında etnik nefreti tahrik sebebi, failin beyanlarıyla değil eylemleriyle objektif olarak ölçülebilen ve derinlerde yatan bir düşünce sayılmaktadır.

8.1 20 Ocak 2012 tarihinde başvuruca Alman İnsan Hakları Enstitüsü (AİHE) tarafından hazırlanmış bir *amicus curiae* dilekçesi sunmuştur. AİHE "ırkçılık" teriminin genellikle örgütlü aşırı sağ bağlamında kullanıldığını kaydetmektedir. Bu algı Komite²⁴ ve diğer uluslararası kuruluşlar²⁵ tarafından eleştirilmiştir. AİHE, halka mal olmuş kimi isimlerin Sarrazin'i desteklediğini ve kendisine ve Sosyal Demokrat Parti'ye çok sayıda takdir mektubu ve maili geldiğini belirtmektedir. Aşırı sağcılar Sarrazin'in görüşlerini benimseyip savunmuştur. Sarrazin'in mensubu olduğu Sosyal Demokrat Parti'nin parti içi yaptırım sürecinde, kendisinin röportajda dile getirdiği ifadeleri ırkçı diye tanımlayan bir bilirkişi görüşü hazırlanmıştır.²⁶ Parti tarafından yürütülen sürecin Sarrazin'in ihracıyla sonuçlanmamış olması da aynı ölçüde eleştiri ve takdirle karşılanmıştır. Sarrazin kitabının yayınlanmasından sonra entegrasyon ve göçmenlik politikası alanında tabuları yıkan politik gerçekçi bir kişi olarak takdim edilmiştir. Bir dizi dergi, gazete ve televizyon programında, Müslüman halkın entelektüel, sosyal ve kişilik bakımından kusur olarak öne sürülen yönleri genelleştirilmiş bir üslupla tartışma konusu yapılmıştır. "Türk" veya "Arap" etiketi Müslüman ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Bazen kamu görevlileri de Sarrazin'in görüşlerini benimsemiş ve böylelikle Almanya'da Müslümanların tektipleştirilip damgalanmasına katkıda bulunmuştur. Bu tartışmalar Almanya'daki ortamı hayli etkilemiş olup, Sarrazin'i alenen eleştiren isimler nefret içerikli mailler ve ölüm tehditleri almış, internet bloglarında alay konusu yapılmıştır. AİHE ayrıca, önde gelen Müslüman Almanlar tarafından Cumhurbaşkanına yönelik olarak kaleme alınan ve mevcut atmosfere ilişkin kaygıların dile getirilerek gündelik hayatlarında düşmanlıkla karşılaştıklarını belirten açık bir mektuba da atıfta bulunmaktadır.²⁷

²⁴ Bkz. CERD/C/DEU/CO/18, paragraf 15.

²⁵ Bkz. Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI) Almanya Raporu, 26 Mayıs 2009, s. 8; güncel ırkçılık, ırk ayrımcılığı, yabancı düşmanlığı ve bunlarla bağlantılı hoşgörüsüzlük biçimleri Özel Raportörü Githu Muigai'nin Almanya ziyareti raporu (A/HRC/14/43/Add. 2), paragraf 77 (a).

²⁶ Gideon Botsch, Gutachten im Auftragdes SPD-Kreisverbandes Spandau und der SPD-Abteilung Alt-Pankowzur Frage "Sind die Äusserungen von Dr. Thilo Sarrazin im Interviewin der Zeitschrift Lettre International (deutsche Ausgabe, Heft 86) als rassistisch zu bewerten?", 22 Aralık 2009.

²⁷ Bkz. Müslüman Almanların Cumhurbaşkanını Christian Wulff'a açık mektubu, Offener Brief deutscher Musliminnen und Muslime an den Bundespräsident Christian Wulff, 13 Eylül 2009.

8.2 AİHE, ifade özgürlüğünün çok önemli bir insan hakları olduğunun ve ifade özgürlüğüne yönelik kısıtlamalara yüksek eşikler konulması gerektiğinin farkındadır. İfade özgürlüğünün temel fonksiyonlarından birinin iktidara yönelik eleştirinin korunması ihtiyacından doğduğunu da teslim etmektedir. Ancak bunun için söz konusu hakkın azınlıklara yönelik ırkçı söylemleri koruyacak bir tarzda yorumlanması gerekmemektedir. AİHE, Sözleşme'nin 4(a) maddesine göre ırkçı fikirlerin yayılmasının cezaya tabi bir suç kılınması gerektiğini, Alman Ceza Kanunu'nun (Al.CK) 130(1)(2). maddesi ile de bunun uygulamaya konmuş olduğunu kaydetmektedir. Federal Anayasa Mahkemesi'nin Al.CK 130. maddeyi tatbik ederken defalarca vurguladığı üzere, ifade özgürlüğü hakkı ötekinin görüşünün ifadesiyle etkilenen hukuki koruma altındaki menfaat karşısında her bir olayın kendi koşulları içerisinde değerlendirilmelidir.²⁸ Ancak Mahkeme aynı zamanda insanlık onuruna yönelik bir saldırı durumunda ifade özgürlüğünün insanlık onuruna teslim olması gerektiğini de tespit etmiş bulunmaktadır.²⁹ İnsanlık onuru kavramı bir kişinin tamamen Devletin tebaası haline getirilmesini veya kişinin insan olma özelliğini temelden sorgulatan bir muameleye maruz bırakılmasını yasaklamaktadır. İnsanlık onuruna yönelik saldırılar örneğin itibarsızlaştırma, damgalama veya sosyal dışlanma³⁰ ve durumdan etkilenen kişinin insan olarak saygı görme hakkını yok sayan diğer her türlü davranış biçimini içermektedir.³¹

8.3 AİHE, Sarrazin'in röportajın belirli kısımlarındaki söylemlerinin ırkçı fikirler ve insanlık onuruna yönelik saldırı bakımından aranan tüm kriterleri karşıladığını kaydetmektedir. ırkçı fikirler, insanların bireyselliğini ve dolayısıyla insanlık onurunu sorgulamasıyla göze çarpmaktadır. AİHE, Sarrazin'in ifadelerinin içeriği, dilsel üslubu ve kullandığı terminoloji açısından 19. ve 20. yüzyıla ait ırk biyolojisi literatürü ile paralellik sergilediğini belirtmektedir. Sarrazin, halkı "biz" ve "onlar" olarak ikiye ayırmakta, "Türkler" ve "Araplar"ı içine dahil ettiği "onlar"a olumsuz özellikler ve davranışlar atfetmektedir. "Türk" terimini yanlış bir şekilde, olumsuz bir anlama sahip yerleşik bir tabirin eşanlamlısı olarak kullanmaktadır ("Yugoslavları da özünde 'Türk' sorunlar görebilirsiniz"). Sarrazin'in beyanları insanlarla alay edip onları aşağılamaktadır ("manavda sebze meyve satmak dışında üretime hiçbir katkı sağlamamakta") ve aynı zamanda, saldırgan bir tonda, korku saçmaktadır ("Türkler Almanya'yı, Kosovalıların Kosova'yı istila ettiği gibi istila ediyor: daha yüksek doğum oranlarıyla"). Türklerden topluca üretilmiş mallar gibi bahsetmektedir ("Sürekli gelin tedarik ediliyor"; "Araplar" ve "Türkler" "sürekli olarak yeni küçük başörtülü kızlar yarat[ıyor]"). AİHE bu söylemin çocuklar da dahil olmak üzere bu ifadelerin kapsamına giren kişilere insan olarak saygı görme hakkı tanımadığını kaydetmektedir.

8.4 AİHE, söz konusu ifadeleri kullanan şahsın kimliğinin ve bunların yayınlandığı derginin Al.CK 130. madde kapsamındaki mülahazalar bakımından önem arz etmediğini kaydetmektedir. Dahası, Komite içtihatlarına göre, siyasi tartışmanın bağlamı da söz konusu edilen beyanların ırkçı niteliği açısından önemsizdir.³² AİHE, Sarrazin'in söylemlerini Berlin duvarının yıkılmasından beri geçen 20 yılda Berlin'in kaydettiği gelişme bağlamında ele alan ve Sarrazin'in Berlin'de yürüttüğü siyasi çalışmalara dayandıran Savcılık değerlendirmesinin, halka mal olmuş kişilerin ırkçı düşünceler dile getirirken özel ve keyfi bir korumadan

²⁸ Federal Anayasa Mahkemesi, 12 Kasım 2002 tarihli karar, 1 BvR 232/97, paragraf 17 ve 21.

²⁹ Federal Anayasa Mahkemesi, 4 Şubat 2010 tarihli karar, 1 BvR 369/04, 1 BvR 370/04, 1 BvR 371/04, paragraf 26.

³⁰ Federal Anayasa Mahkemesi, 4 Şubat 2010 tarihli karar, 1 BvR 369/04, 1 BvR 370/04, 1 BvR 371/04, paragraf 28.

³¹ A.g.k.

³² Bkz. Başvuru No: 34/2004, *Mohammed Hassan Gelle/Danimarka*, 6 Mart 2006 tarihli Görüş, paragraf 7.5; Başvuru No: 43/2008, *Saada Mohamad Adan/Danimarka*, 13 Ağustos 2010 tarihli Görüş, paragraf 7.6.

yararlanması sonucu yarattığına işaret etmektedir. Üstelik, yargı bu tür beyanları meşru kılmakta ve sadece toplumda ırkçılığın yerleşip kabul görmesini desteklemekle kalmayıp, aynı zamanda ırkçılığın serpilmesine de katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla şikâyet konusu yapılan olaylar bir Sözleşme ihlalini ortaya sermektedir.

9. 10 Şubat 2012 tarihinde başvuru, AİHE'nin hazırladığı görüşlerde atıfta bulunulan ve örneğin sosyal bakımdan tasvip edilmeyen davranış veya özelliklerin genelleştirilmiş bir şekilde atfedilmesi yoluyla yabancıları aşağılayan beyanlar karşısında ifade özgürlüğünün insanlık onurundan üstün tutulamayacağını dile getiren Alman Anayasa Mahkemesi içtihadına (bkz. paragraf 8.3) işaret etmiştir.³³ Sarrazin'in beyanları, başka hususların yanı sıra, "Türlere" ve "Araplara" sadece kökenlerine dayanılarak birtakım özellikler atfetmek suretiyle tasvip edilmediği varsayılan davranış ve özelliklere ilişkin olarak tam da bu türden genelleştirilmiş bir yakıştırma içermektedir.

Taraf Devlet'in ek görüşleri

10.1 9 Şubat 2012 tarihinde taraf Devlet, Alman İnsan Hakları Enstitüsü (AİHE) tarafından sunulan *amicus curiae* dilekçesine cevaben, söz konusu edilen meselenin taraf Devlet'in yargı erkinin Sarrazin'in beyanlarını paylaşp paylaşmadığı veya destekleyip desteklemediği olmadığını belirtmektedir. Taraf Devlet bu görüşlere karşı çıktığını, bunları yanlış ve üzücü bulunduğunu ve yargı erki de dahil olmak üzere kendisini bu görüşlerden uzak tuttuğunu tekrarlamaktadır. AİHE dilekçesi ifade özgürlüğü ile Sözleşme arasındaki ilişkiye dair temel bir yanlış kanıda bulunmaktadır. Sözleşme'nin 4(a) maddesine göre, taraf Devletlerin ırkçılıkla mücadelesi sırasında ifade özgürlüğüne saygı gösterilmesi gereği göz ardı edilemez. Taraf Devlet, Alman hukukunun Sözleşme'nin 4(a) maddesine uygun olduğunu ve söz konusu edilen fiil toplumun huzurunu bozabilecek bir nitelik taşıyorsa A1.CK 130. maddenin her türlü nefret tahrikine karşı ağır cezalar öngördüğünü yinelemektedir. Söz konusu fiilin toplumun huzurunu bozabilecek bir nitelik taşıyıp taşımadığı hususu, bilhassa ırkçılıkla mücadele ihtiyacı ile ifade özgürlüğünün dengelenmesi gereken durumlarda dikkatle değerlendirilmelidir.

10.2 Başvurucunun ırkçı gördüğü bir söylem otomatik olarak A1.CK 130. madde anlamında insanlık onuruna yönelik bir saldırı teşkil etmemektedir. AİHE "toplumun huzurunu bozabilecek bir nitelik taşıma" kriterinin bu olayda önem arz etmediğini ima eder görünmektedir, oysa ki bu kriter A1.CK kapsamında aranan bir şarttır. Başsavcının yasal olarak, itham konusu beyanların toplum huzurunu bozmasının muhtemel olup olmadığı hususunda karar verirken beyanların sahibinin konumunu, görüşlerinin taşıdığı ağırlığı, bilinen siyasi görüşlerini ve röportajı yayınlayan derginin rolünü ve dağıtım alanını göz önünde bulundurması gerekmektedir. Sarrazin'in söylemleriyle yaratılan tartışma toplum huzuruna yönelik bir rahatsızlık teşkil etmemekteydi. Taraf Devlet, AİHE'nin ortaya attığı üzere yargının veya başka herhangi bir Devlet makamının toplumda ırkçılığın tesis ve tasvibini teşvik ettiği biçimindeki iddiaya katı bir şekilde karşı çıkmaktadır.

³³ Federal Anayasa Mahkemesi, 4 Şubat 2010 tarihli karar, 1 BvR 369/04, 1 BvR 370/04, 1 BvR 371/04.

Komite huzurundaki meseleler ve muhakemeler

Kabuledilebilirliğe ilişkin değerlendirmeler

11.1 Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi'nin, bir başvuruda yer alan iddiaları değerlendirmeye geçmeden önce, Sözleşme'nin 14. maddesi 7(a) fıkrası uyarınca, başvurunun kabuledilebilir olup olmadığına karar vermesi gerekmektedir.

11.2 Komite başvuruçunun bir tüzel kişi olduğunu kaydetmektedir. Başvurucu üye olarak kişilerin yanı sıra 27 kuruluşa mensup bir çatı örgütüdür. Komite, taraf Devlet'in öne sürmüş olduğu üzere, başvuruçunun Sarrazin'in beyanlarından doğrudan etkilenmemiş olduğu için 14. maddenin 1. fıkrası uyarınca "mağdur statüsünden yoksun olması" sebebiyle başvurunun kabuledilemez ilan edilmesi gerektiği savını kayda geçirmektedir. Ayrıca taraf Devlet'in, somut başvurunun 28/2008 sayılı başvuruya³⁴ kıyaslanabilir olmadığı, zira somut olayda başvuruçunun temsil ettiği grup adına söz söyleme yetkisine sahip olmadığı ve gereken yetkiye sahip olmaksızın üyeleri adına nasıl hareket ettiği hususunda hiçbir sav öne sürmemiş olduğu biçimindeki iddiasını da kayda geçirmektedir. Bunların yanı sıra, başvuruçunun Berlin'deki Türk kökenli vatandaşların menfaatlerini temsil ettiği ve ayrımcılıktan uzak bir ortama ve eşitliğe yönelik çalışmalarının Sarrazin'in beyanlarından doğrudan etkilenmiş olduğu biçimindeki savını da dikkate almaktadır.

11.3 Komite, 14. maddenin 1. fıkrasının doğrudan, Komite'nin "birey grupları" tarafından yapılacak başvuruları dinleme yetkisine atıfta bulunduğunu tekrarlamaktadır. Komite bir yandan, başvuruçunun tüzüğüne göre Berlin ve Brandenburg'da barış içinde bir arada yaşamın ve dayanışmanın teşvik edilmesi ve, başka şeylerin yanı sıra, mahkemeler önünde ve dışında ayrımcılığa karşı danışmanlık ve destek sunarak ayrımcılık yaşayının ve eşitliğin geliştirilmesi yönündeki amaçlarını ve yürüttüğü faaliyetlerin niteliğinin, diğer yanda ise temsil ettiği birey grubunun, yani Berlin ve Brandenburg'daki Türk kökenli kişilerin Sözleşme'nin 14. maddesi 1. fıkrası anlamı dahilinde mağdur şartını yerine getirdiği kanaatindedir.³⁵ Ayrıca kabuledilebilirlik amaçları bakımından, başvuruçunun Sarrazin'e katıldığını söyleyen kişilerden, Müslüman ve Türk kökenli vatandaşların topluma entegre olmadığını ve başvuruçunun ifade özgürlüğünün üstünlüğünü kabul etmesi gerektiğini dile getiren birçok e-posta almış olması dolayısıyla Sarrazin'in söylemlerinden doğrudan etkilenmiş olduğunu yeterince temellendirmiş olduğuna da kanaat getirmektedir. Ayrıca polis de başvuruçuya Nasyonal Sosyalist Yeraltı örgütünün Almanya'nın düşmanları listesinde isminin yer aldığını bildirmiştir.

11.4 Bu nedenle ki Komite³⁶, başvuruçunun bir tüzel kişi olmasının kabuledilebilirlik önünde bir engel oluşturmadığı kanaatindedir. Dolayısıyla Komite başvuruyu kabuledilebilir ilan etmekte ve davayı Sözleşme'nin 2. maddesi 1(d) fıkrası, 4(a) maddesi ve 6. maddesi kapsamında esaslan incelemeye devam etmektedir.

³⁴ Bkz. Başvuru No: 38/2006, *Alman Sinti ve Roman Merkez Konseyi ve Diğerleri/Almanya*, 22 Şubat 2008 tarihli Görüş.

³⁵ A.g.k., paragraf 7.2; Başvuru No: 30/2003, *Oslo Yahudi Cemaati ve Diğerleri/Norveç*, 15 Ağustos 2005 tarihli Görüş, paragraf 7.4.

³⁶ Sayın Carlos Manuel Vázquez başvurunun kabuledilebilir ilan edilmesine katılmadığını kaydetmiştir.

Esasa ilişkin değerlendirmeler

12.1 Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin 14. maddesi 7(a) maddesi uyarınca, Komite bu başvuruyu, başvuru ve taraf Devlet tarafından kendisine sunulmuş olan tüm bilgiler ışığında değerlendirmiş bulunmaktadır.

12.2 Komite huzurundaki mesele, taraf Devlet'in kendisine bildirilen ırksal ayrımcılık söylemlerine karşı etkili bir tedbir alma yönündeki pozitif yükümlülüğünü başvuru Ceza Kanunu'nun 130 .ve 185. maddeleri kapsamındaki şikâyetlerine yönelik olarak yürüttüğü soruşturma açısından yerine getirmiş olup olmadığıdır. Ceza Kanunu'nun 130. maddesi halkın belirli bir kesimine karşı nefreti tahrik ederek veya şiddet içeren ya da keyfi tedbirler alınması çağrısında bulunarak; veya halkın bir kesimini aşağılayarak, art niyetle kötüleyerek veya karalayarak başkalarının insanlık onurunu zedeleyerek toplumun huzurunu bozabilecek her türlü ifade biçimini suç saymaktadır. Ayrıca halkın belirli bir kesimine veya ulusal, ırksal veya dini nitelikteki ya da gelenekleriyle tanımlanan bir gruba karşı nefretin tahrikini, bunlara karşı şiddet içeren veya keyfi tedbirler alınması çağrısını ya da halkın bir kesimini veya yukarıda anılan bir grubu aşağılayarak, art niyetle kötüleyerek veya karalayarak başkalarının insanlık onuruna saldırılmasını da suç saymaktadır. Ceza Kanunu'nun 185. maddesinde ise hakaret suç sayılmaktadır.

12.3 Komite daha önceki içtihatlarını³⁷ hatırlatarak, Sözleşme'nin 4. maddesi amaçları bakımından ırk ayrımcılığı fiillerinin sadece kâğıt üzerinde cezalandırılabilir ilan edilmesinin yeterli olmadığını dile getirmektedir. Aksine, ceza kanunları ve ırk ayrımcılığını yasaklayan diğer yasal hükümler yetkili ulusal mahkemeler ve diğer Devlet kurumları tarafından etkili bir şekilde uygulamaya geçirilmelidir. Bu yükümlülük, taraf Devletlerin ırk ayrımcılığına yönelik tüm tahrikleri veya fiilleri ortadan kaldırmak amacıyla derhal ve pozitif tedbirler alma taahhüdünü içeren Sözleşme'nin 4. maddesinde zımnen mevcuttur. Ayrıca Devletlerin ırk ayrımcılığını yasaklamasını ve tüm uygun araçları kullanarak sona erdirmesini şart koşan 2. maddenin 1(d) fıkrası ve herkese her türlü ırk ayrımcılığı fiiline karşı etkili koruma ve hukuk yolu güvencesi sunan 6. madde gibi başka Sözleşme hükümlerinde de yansımaları bulunmaktadır.

12.4 Komite, başvuru, Sarrazin'in "Lettre international" dergisinin 86 (2009) sayısındaki beyanlarının kendisine ve hepsi Türk kökenli olan üyelerine karşı ayrımcılık içerdiği, zira Türk nüfusun Devletin sırtından geçinen ve taraf Devlet topraklarında yaşama hakkı bulunmaması gereken bir halk kesimi olarak sunulduğu, fakat taraf Devlet'in bu ayrımcılığa karşı koruma sağlamamış olduğu iddiasını kayda geçirmektedir. Ayrıca başvuru, Sarrazin'in beyanlarının genel olarak Türklere ve Müslümanlara karşı alenen kötüleme ve değersizleştirmeye yol açmış olduğu savını da kaydetmektedir. Bundan başka, başvuru Sarrazin hakkında ceza kovuşturması yürütülmemesinin, ulusal mevzuatın dar biçimde yorumlanması suretiyle taraf Devlet'in Sözleşme'nin 2. maddesi 1(d) fıkrası; 4. maddesi (a) fıkrası ve 6. maddesine yönelik ihlale yol açtığı yönündeki iddialarını da kayda almaktadır. Komite, taraf Devlet'in Sarrazin'in görüşlerini tasvip etmediğini, ancak ırk ayrımcılığının tahriki ile mücadele konusunda etkili hukuki yaptırımlar sağlama yükümlülüğünün Ceza Kanunu hükümleriyle yeterince karşılandığı ve taraf Devlet makamlarının Sarrazin'in beyanlarını ifade özgürlüğü hakkı kapsamında korunduğu ve tahrike yol açmadığı yahut halkın belirli bir kesimini aşağı görmediği yönünde doğru bir değerlendirmede bulunduğu savını öne sürdüğünü belirtmektedir. Komite ayrıca, taraf

³⁷ Bkz. Başvuru No: 34/2004, *Gelle/Danimarka*, 6 Mart 2006 tarihli Görüş, paragraf 7.2-7.3.

Devlet'in ceza kovuşturma makamları tarafından verilen kararın ne açıkça keyfi bir nitelik taşıdığı, ne de adaletin reddi anlamına geldiği yönündeki savunmasını ve başvuru ya da üyeleri açısından gelecekte suç fiillerinin mağduru olmak bakımından artan bir riskin varlığına dair bir emare bulunmadığı iddiasını da kayda geçirmektedir.

12.5 Komite, alınan kararlar açıkça keyfi bir nitelik taşımadığı veya başka bir açıdan adaletin reddi anlamına gelmediği müddetçe, ulusal makamların olaylara ve ulusal hukuka yönelik yorumunu incelemenin kendisine düşmediğini hatırlatmaktadır.³⁸ Ancak Komite'nin Sarrazin tarafından dile getirilen beyanların Sözleşme'nin 4. maddesinde sayılan itham konusu ifade kategorilerinden herhangi birine dahil olup olmadığını, şayet dahilse, ifade özgürlüğüyle bağlantılı olması sebebiyle "gereken saygı çerçevesinde" hükmüyle korunup korunmadığını ve ayrıca Sarrazin'in kovuşturulmaması kararının açıkça keyfi bir nitelik taşıyıp taşımadığını veya adaletin reddi anlamına gelip gelmediğini incelemesi gerekmektedir.

12.6 Komite, Sarrazin'in Berlin'deki Türk nüfusa ilişkin beyanlarının içeriğini dikkate almış ve özellikle de, Türk nüfusun büyük bir kısmının manavda sebze meyve satmak dışında üretime hiçbir katkı sağlamadığı, Alman toplumuna entegre olmaya ne ehil, ne de istekli olduğu ve cetlerine dayanan saldırgan bir kolektif bilinci körüklediği biçimindeki ifadelerin üzerinde durmuştur. Sarrazin Türk nüfusu ve diğer göçmen toplulukları nitelendirirken verimlilik, zeka ve entegrasyon gibi vasıflara değinmektedir. Bu vasıfları örneğin Doğu Avrupa Yahudileri gibi kimi göçmen gruplar açısından olumlu bir tarzda kullanırken, Türk nüfus açısından olumsuz anlamda kullanmaktadır. Türklerin Almanya'yı, Kosovalıların Kosova'yı istila ettiği gibi, yani daha yüksek doğum oranlarıyla istila ettiğini ve söz konusu kesim Almanlardan neredeyse yüzde 15 daha fazla IQ'ya sahip Doğu Avrupa Yahudileri olsa içinin yanmayacağını ifade etmektedir. Sarrazin, Devletin sırtından geçinip, üstüne bir de bu devleti yok sayan, çocuklarına makul bir eğitim vermek için kılımı kıpırdatmayan ve sürekli olarak yeni küçük başörtülü kızlar yaratan kimseyi kabul etmek zorunda olmadığını söylemekte ve Berlin'deki Türklerin %70'i açısından bu durumun geçerli olduğunu iddia etmektedir. Sarrazin ayrıca Türk nüfusun aşağılığına dair görüşlerini ifade edebilmek için bir sıfat yaratmakta ve Almanlar da dahil olmak üzere nüfusun başka kesimlerinde de "Türk sorunlar görülebildiğini" dile getirmektedir. Bundan başka, göçmen akışını genel olarak yasaklayıp sadece yüksek vasıflı kişilerle sınırlandırmak ve göçmenlere artık sosyal yardım sağlamamak gerektiğini de söylemektedir. Komite yukarıda anılan söylemlerin insana duyulan saygıyı yok sayarak ve Türk nüfusa karşı genelleştirilmiş olumsuz özellikler atfederek Sözleşme'nin 4. maddesi anlamında ırksal üstünlük fikirleri içerdiği ve ayrıca sosyal yardıma erişimin engellenmesini ve yüksek vasıflı kişiler dışında göçmen akışının genel olarak yasaklanmasını savunarak ırksal ayrımcılığı tahrik ettiği kanaatinde dir.

12.7 Sarrazin'in beyanlarını Sözleşme'nin 4. maddesi kapsamında itham edilen ifadeler kapsamında gören Komite şimdi, taraf Devlet'in bu beyanları ifade özgürlüğü ile bağlantılı olarak "gereken saygı çerçevesinde" korunur saymasının uygun olup olmadığını incelemesi gerekmektedir. Komite kendi içtihatlarını hatırlatarak, ifade özgürlüğü hakkının kullanımının özel ödev ve sorumluluklar, bilhassa da ırkçı fikirlerin yayılmaması yükümlülüğünü de beraberinde getirdiğini tekrarlamaktadır.³⁹ Ayrıca, Sözleşme'nin 4. maddesinin taraf Devlet'in halkı ırksal nefrete tahrik dışında, ırksal üstünlüğe veya nefrete dayalı fikirlerin yayılması

³⁸ Bkz. Başvuru No: 40/2007, *Er/Danimarka*, 8 Ağustos 2007 tarihli Görüş, paragraf 7.2.

³⁹ Bkz. etnik kökene dayalı örgütlü şiddet olayları hakkında 15 (1993) No'lu genel tavsiye beyanı (4. madde); paragraf 4; Başvuru No: 43/2008, *Saada Mohamad Adan/Danimarka*, 13 Ağustos 2010 tarihli Görüş, paragraf 7.6.

yoluyla ırksal ayrımcılık eylemlerine karşı da koruma sorumluluğu getirdiğine işaret etmektedir.⁴⁰

12.8 Komite, ifade özgürlüğünün önemini teslim etmekle birlikte, Sarrazin'in beyanlarının Sözleşme'nin 4. maddesi (a) fıkrası uyarınca ırksal üstünlüğe veya nefrete dayalı fikirlerin yayılması anlamına geldiği ve ırk ayrımcılığına tahrik unsurları içerdiği kanaatindedir. Taraf Devlet, Sarrazin'in beyanlarının ırksal nefrete tahrik anlamına gelmediği ve toplumun huzurunu bozabilecek bir nitelik taşımadığı noktasına odaklanarak, bu beyanların ırksal üstünlüğe veya nefrete dayalı fikirlerin yayılması anlamına gelip gelmediğine dair etkili bir soruşturma yürütme ödevini yerine getirmemiş olmaktadır. Komite ayrıca, zira ne 2. maddenin 1(d) fıkrasında, ne de 4. maddede böyle bir kriterin yer alıyor olmasından hareketle, söz konusu beyanların ırksal üstünlüğe veya nefrete dayalı fikirlerin yayılması eşiğini geçip geçmediği değerlendirilirken göz önüne alınan toplumun huzurunu bozma kriterinin, taraf Devlet'in 2. madde 1(d) fıkrası kapsamındaki yükümlülüğünü ulusal mevzuata yeterince yansıtmadığı kanaatindedir.

12.9 Bu nedenlerden dolayıdır ki Komite, Sarrazin tarafından dile getirilen beyanlara yönelik olarak taraf Devlet'in etkili bir soruşturma yürütmemiş olmasının Sözleşme'nin 2. maddesi 1(d) fıkrasına, 4. maddesine ve 6. maddesine yönelik bir ihlal oluşturduğu sonucuna varmaktadır.

13. Bu koşullar altında ve ceza adaleti sisteminin idaresi ve işleyişinde ırk ayrımcılığının önlenmesine dair 31 (2005) No'lu genel tavsiye beyanına⁴¹ ve etnik kökene dayalı örgütlü şiddet olayları hakkında 15 (1993) No'lu genel tavsiye beyanına⁴² atıfla, Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin 14. maddesi 7(a) maddesi kapsamında hareket eden Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi, huzuruna sunulmuş olan olayların taraf Devlet tarafından Sözleşme'nin 2. maddesi 1(d) fıkrasına, 4. maddesine ve 6. maddesine yönelik bir ihlal ortaya serdiği kanaatindedir.

14. Komite, taraf Devlet'in, Sözleşme'nin 4(a) maddesi temelinde başka etnik gruplar karşısında üstünlük fikirlerinin yayılmasına ve bu sebeplere dayalı ayrımcılığın tahrik edilmesine ilişkin ırk ayrımcılığı iddiaları içeren olayların kovuşturulması konusundaki politika ve usul yollarını Sözleşme'nin 4. maddesi kapsamındaki yükümlülükleri ışığında gözden geçirmesini tavsiye etmektedir.⁴³ Taraf Devlet'ten ayrıca, Komite'nin Görüşlerini savcılar ve yargı organları da dahil olmak üzere yaygın olarak dağıtması talep edilmektedir.

15. Komite, taraf Devlet'in 90 gün içerisinde, Komite'nin Görüşlerini yürürlüğe koymak amacıyla alınmış tedbirler hakkında bilgi sunmasını istemektedir.

[İngilizce metin orijinal versiyon olacak şekilde, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca olarak kabul edilmiştir. Daha sonra, Komite'nin Genel Kurul'a sunduğu iki yıllık raporun bir parçası olarak Arapça ve Çince olarak da düzenlenecektir.]

⁴⁰ Bkz. Komite'nin 15 No'lu genel tavsiye beyanı, paragraf 3.

⁴¹ *Genel Kurul Genel Kayıtları, Altmışınca Oturum, Ek No. 18 (A/60/18), IX. kısım.*

⁴² Bkz. Komite'nin 15 No'lu genel tavsiye beyanı.

⁴³ Bkz. Başvuru No: 4/1991, *L.K./Hollanda*, 16 Mart 1993 tarihli Görüş, paragraf 6.8.